

Oponentský posudek na diplomovou práci Aleny Čiženkové „Sexuální reakce žen na nahé mužské postavy v různých stádiích vzrušení“

Předložená diplomová práce si klade za cíl prozkoumat, zda a jakým způsobem se liší fyziologická reakce žen v závislosti na typech stimulů zobrazující ženy a muže rozdílné atraktivity, obnažení a prokrvení genitálu. Druhým cílem této práce bylo prozkoumat souvislost mezi měřeným sexuálním vzrušením žen a jejich subjektivním hodnocením sexuálního vzrušení a atraktivity jednotlivých stimulů. Práce je klasicky členěna na dvě části: na část teoretickou a empirickou a vychází z přibližně 200 odborných zdrojů, z nichž je větší část tvořena primární odbornou literaturou. V teoretické části práce se autorka na cca 40 stranách textu věnuje tématům, jako je popis sexuálního vzrušení a fyziologických změn, dále se zaměřuje na jednotlivé výzkumy sexuální vzrušivosti s důrazem na ženskou pohlavní nespecifičnost a odlišné subjektivní a genitální vzrušení. Poslední kapitola je věnována preferencím a partnerskému výběru z evoluční perspektivy.

Teoretická část práce je zpracována kvalitně a k této části práce nemám větších výhrad. První dvě kapitoly jsou zpracovány velmi detailně, ale často v nich chybí citace zdrojů, ze kterých autorka čerpá. Rovněž je zde velké množství odborných pojmů (*mukoidní tekutiny*, *gyrus cinguli*, *okcipitotemporální oblasti*, aj.), které by měly být definovány buď přímo v textu, nebo v poznámce pod čarou, protože se snadno může stát, že práci bude číst člověk, který zavedené pojmy nebude znát. Některé podkapitoly by mohly být rovněž lépe strukturované, protože studentka v nich „nakousává“ určité téma, které ale řádně vysvětluje až o několik odstavců později (např. v kapitole č. 2, když mluví o používaných stimulech při měření sexuální vzrušivosti). Kapitola č. 3 je popsána trochu zkratkovitě, a pokud autorka vychází z evolučního přístupu (což ale není z textu a z cílů studie úplně zřejmé), tak by některé části měly být rozpracovány detailněji. Jedná se o podkapitulu Teoretické východiska výběru partnera a rovněž podkapitulu Ženské preference. Například: na atraktivitě se nepodílí jen znaky pohlavního dimorfismu a symetrie, ale rovněž velkou měrou i průměrnost a zdraví (textura pokožky, vlasů...). Oba tyto indikátory se navíc ukazují být při hodnocení atraktivity nezávislými na zmíněné symetrii a pohlavnímu dimorfismu; pokud se autorka rozhodla zkoumat vliv mužské a ženské atraktivity, tak by v teoretickém ukotvení měla věnovat prostor i indikátorům ženské atraktivity. V textu toto téma úplně opomíjí, přestože studií věnujících se ženské atraktivitě, jak z pohledu mužů, tak z pohledu žen, je velké množství.

V empirické části práce se Alena věnuje svému vlastnímu výzkumu, který si klade za hlavní cíle prozkoumat „*jak se liší fyziologická reakce žen na stimuly zobrazující muže a ženy různé míry atraktivity, odhalení a erekce penisu/detailnějšího záběru na ženský genitál.*“ a „*jaká je souvislost mezi subjektivním hodnocením sexuálního vzrušení/atraktivity stimulu a genitální reakcí žen.*“ (str. 39). V této části práce je bohužel vidět, že ji studentka nejspíše psala pod časovým tlakem. Přestože je kapitola o metodice výzkumu psána velmi podrobně, některé části nejsou moc srozumitelné, jiné naopak zcela chybí. Proč nebyly například fotografie respondentkám (při první fázi výběru stimulů) prezentovány rovnou rozděleně na obličej, na tělo a na tělo s obličejem? Vzhledem k výzkumným cílům (hypotézy v práci zcela chybí) a i problematice tvorby stimulů je metoda hodnocení odděleného obličeje, těla a těla s obličejem mnohem vhodnější, jak se ostatně ukázalo v druhé fázi. Druhé fáze, kdy byl zvolen vhodnější metodologický postup, se ale zúčastnilo

jen velmi malé množství respondentek (15), které bylo dokonce nižší, než počet jednotlivých stimulů (22)! V třetí fázi mi není jasné, proč je volena varianta celého těla a těla se zakrytým obličejem a chybí hodnocení pouhého obličeje. Rovněž počet respondentek (40) je ku počtu stimulů malý (33) a finální hodnocení tak není moc vypovídající. Ví autorka, jaký by měl být minimální počet hodnocení na jeden stimul, aby bylo hodnocení vypovídající? Obdobná výtka platí i pro hodnocení ženských stimulů. Dále, proč do finálního setu stimulů vstupuje celkem 8 mužů, ale jen 4 ženy? Alena v práci zmiňuje názvy několika dotazníků, které participantky v rámci výzkumu vyplnily, ale popis jednotlivých dotazníků v práci chybí, stejně tak zmínka o tom, že s dotazníky nadále nepracuje (proč?). A proč je tedy v práci zmiňuje? U podkapitoly 5. 8. Hodnocení atraktivity stimulů mi není jasné, jak autorka došla k číslu 9 fotografií, které nechávala ohodnotit a rovněž proč byly vybrány fotografie ve spodním prádle.

Analytické postupy jsou zvoleny vhodně, nicméně mi není jasné, na základě čeho bylo rozhodnuto testovat souvislost genitálního a subjektivního vzrušení skrze Pearsonovu korelační analýzu? Testovala autorka před samotnou analýzou rozložení dat? Proč jsou v deskriptivní statistice uvedeny proměnné, se kterými Alena nadále nepracuje? V grafech se také často ukazují odlehle hodnoty (např. graf č. 8, 9, 13, 14, 15...). Pracuje s nimi autorka nějak dále? Odlehle hodnoty by měly být přeci odstraněny! Samotné výsledky jsou bohužel popsány velmi zmatečně a popisy výsledků neodpovídají uvedeným číslům v tabulkách, které jsou rovněž poměrně nepřehledné, a je velmi těžké se v nich orientovat. Je tak otázkou, zda jsou příslušné tabulky (např. tabulka č. 2) chybně interpretovány, nebo jsou v nich chybně uvedena čísla a slovní popis výsledků je v pořádku. Tato část práce také obsahuje větší množství překlepů a gramatických chyb (např. feminita namísto femininita).

V diskuzi se studentka do určité míry snaží výsledky interpretovat v kontextu předchozích studií. Některé části textu do diskuze ale spíše nepatří (odstavec detailně popisující nevýhody statických fotografií na str. 74), jiné zde naopak chybí (interpretace výsledků z tabulky č. 6), či jsou popsány opět trochu zmateným způsobem (výsledky korelačních analýz). K obhajobě by měla studentka zodpovědět výše uvedené dotazy, připravit si interpretaci a diskuzi výsledků korelačních analýz a vysvětlit proč se rozhodla do výzkumu kromě zmiňované vzrušivosti a atraktivity zahrnout i příjemnost stimulů, která není zmiňována v cílech výzkumu.

I přes uvedené nedostatky práci rozhodně doporučuji k obhajobě a navrhuji v závislosti na obhajobě hodnocení velmi dobře – dobře.

V Unhošti, 28. 08. 2018

Mgr. Klára Bártová, Ph.D.
FHS UK